

morate misliti »da«, in če bo prikimal z glavo, bodite prepričani, da vas ni razumel. Zato ima često Kovačevega Ivana za Dolenčevega Borisa in некоč je celo Špeli dejal: »Prosim, gospod učitelj, jaz sem lačen!«

No, pa sedaj dovolj o Janezku! Upam, da ga boste spoznali pri prvem srečanju. Toda, prosim, me imejte ga za to, kar v resnici ni; namreč za pri-smojenca, neolikanca in tepčka, mar-

Dinko Bifenc

Pravljica o kresnem škrateljčku

Ne bom vam pravil storij o zakletih kraljičnah, o vilah, o hudobnih čarovnicah ali bajk o palčkih in podobnem; vse to že domala poznate, ali ne?

Pravljice o kresnem škrateljčku pa gotovo še niste slišali. Le poslušajte!

Kresni škrateljček je majhen, sila drobcan možiček, z dolgimi, žabjim krakom podobnimi nogami in še daljšimi rokami, ki se končujejo v ostre krempljce. Pojavi se samo enkrat v letu, in sicer na kresni večer. Tedaj napravi toliko raznih norčavosti, da si še misliti ne morete. Drugače pa je kresni škrateljček zelo vljuden in prijazen, čeprav včasih malce poreden.

Bilo je pred davnimi časi. Takrat je živel Grčarjev Janče, osemletni fant od fare.

Na kresni večer so vaški otroci zažgali na Gričku kres. In kakor je še dandanes ob takih prilikah navada, so tudi tedaj otroci veselo rajali krog ognja, zažigali baklje, prepevali in vriskali. Ko pa je dogorel kres, so skakali za stavo čez visoki kup žerjavice.

Nobeden pa ni pogršel Gričarjevega Jančeta. Ko so se bili namreč prej dečki razkopili po gošči nabirat suhljadi, je Janče zašel predaleč v gozd. Nenadno mu je zmanjkalo tal pod nogami in pre-

več vedite, da je Janezek dober deček, z njegovimi uspehi v šoli so zadovoljni učitelji in Špela, samo raztresen je res malo preveč. Zato pa, otroci, premišlujte, kako bi ga ozdravili te njegove grde razvade. Če boste kaj pametnega iztuhtali, pojdite h Gobčevi Špeli, roj. Stolčič, in ji sporočite svoje misli, videli boste, da vam bo dala velik kos kruha in še večji lonec njej tako priljubljene kave.

den je mogel zaklicati, je zdrčal po rebri navzdol.

Še zajokati ni mogel, tako se je bil prestrašil. Obsedel je na mahovitih tleh in se preplašeno oziral naokoli.

Globel je bila vsenaokoli gosto zrasla s praprotjo in resjem. Bukve so se košatile navpik kakor čarovnice z ogromnimi rokami, debla brez so se belila iz polteme kakor strahovi.

Z visoke smreke se je zapičilo v Jančeta dvoje žarečih oči.

»U-hu, u-hu!« je zaskovikala sova, zaplahutala s krili in odletela na drugo drevo.

Med vejevjem nad praprotjo so se iskrile kresnice, ugašale in spet prižigale svoje lučke.

Janče se ni ganil. Na jok mu je šlo, pa se ni upal zajokati. Kurja polt mu je oblivala telo, lasje so se mu ježili.

— Mama! — je hotel zaklicati, pa mu je glas obtičal v grlu, ko je zdajci zagledal pred seboj čudnega možička.

Bil je kresni škrateljček. Trikrat se je prekopicnil pred dečkom, potem pa je izpregovoril:

»Hehehe,« se je zasmel, »kaj pa počneš ti tukaj, človeček? Si najbrž zašel, kaj? O, nič se me ne boj, ničesar ti ne storim. Kresni škrateljček sem, vedno vesel in dobre

volje. Kar hočeš, ti izpolnim. Govori!»

In zgovorni škrateljček se je spet trikrat prekopicnil po zraku. Janče se je sprva silno prestrašil. Ko pa je videl, kako prijazen je škrateljček, se je opogumil in dejal:

»Domov bi rad. Pokaži mi, kje pridem odtod.« Škrateljček se je zahehetal.

»Domov? Hehehe! Kam se ti pa muči? Počakaj, nocoj lahko do-



živiš stvari, o katerih še sanjal nisi nikoli. Hočeš?»

In preden je Janče mogel kaj odgovoriti, ga je škrateljček prijel za roko. Janče je začutil, kako se dviga s tal, vedno više in više. Nedo povedljivo občutje ga je prevzelo; zdelo se mu je, da mora pasti, toda škrateljček ga je trdno držal za roko in se smejal.

»Nisi še letel po zraku, kaj? Hehehe! O, to je prijetno! Kmalu dospava tja, kjer praznujejo gozdne živali kresno noč.«

Plavalta sta visoko nad vrhovi dreves. Janče je pogledal navzdol. Kar v glavi se mu je vrtelo, s tako naglico so bežali pod njima griči,

doline, gozdni parobki in skalnate grape. Netopirji so v širokih vijugah obletavali nenavadna letalca skozi njihove zračne revirje.

Naenkrat je v zraku silno završalo. Janče je videl, kako je z neznanško brzino švignila mimo vrsta divje razkuštranih žensk, je zdečih na metlah.

»Kaj pa je to?« je boječe zašepetal Janče.

»Hehehe, hehehe! To so pa coprnice! Vsako leto na kresni večer jezdijo na Grmado, častit poglavarja vragov. Z vragi sem jaz v daljnem sorodstvu, toda drugače si nismo prav nič podobni. Vragi so hudobni; škrateljček, kakršen sem jaz, pa ne more biti hudoben, še marsikoga sem osrečil na kresni večer.«

»Počemu pa coprnice časte poglavarja vragov?« je vprašal Janče, kakor bi bil preslišal zadnje besede.

»Počemu? Saj ga časti ves svet. Razlika je le v tem, da se nekateri klanjajo vragu očitno, drugi pa na skrivaj.«

»Ali poletiva midva tudi na Grmado?« je spet hotel vedeti Janče, ki se je bil že okorajžil in se ni več bal škrateljčka.

»Kaj še, hehehe! Midva pristaneva tam onkraj gozda, kjer imajo vse gozdne živali nocoj veselico. Sijajne stvari boš tam videl in slišal.«

Med tem pogovorom sta se jela spuščati vedno niže proti tlam. Žarka svetloba se je razlivala nad kotlino, kroginkrog obdano z gozdovi.

»Zdaj sva na mestu,« je dejal škrateljček, veselo skakajoč ob strani dečka.

Janče si je mel oči, ki so ga šče mele od svetlih luči. Na tisoče kresnic je migotalo po zraku. Gozdne živali so stale v dolgih vrstah druga poleg druge, po drevesih so čepele ptice. V ospredju, kjer je razprostiral svojo krono or-

jaški gaber, je sedela na vzvišenem prostoru kraljica Noč. Ogrnjena je bila s temnomodrim plaščem, pretkanim s samimi zlatimi zvezdami. Kraj prestola je žuborel bister studenček, ob njem je ležala vitka bela srna, s pohlevnim pogledom motreč okolico.

»Pozdravljene, moje zveste prijateljice,« je kraljica Noč nagovorila živali. »Zelo sem srečna, da ste se nocoj, na praznik mojega godu, zopet zbrale v tako obilnem številu. Upam, da mi bo moj dobri škrateljček tudi letos privedel nekoga, ki mu bom mogla podariti naš kresni zaklad.«

»Sem že tu, sem že tu!« je vzkliknil škrateljček, ki se je bil z Jančetom umaknil za grm in čakal na povelje kraljice noči. Porinil je Jančeta predse in oba sta se približala prestolu. Tam se je škrateljček po svoji navadi trikrat prekopicnil, potem pa je dejal:

»Tega dečka sem pripeljal, Veličanstvo! Mislim, da je vreden vaše milosti, saj je priden in pošten otrok, samo reven je, a to ni menda noben greh. Hehehe!«

Škrateljček je s svojo šegavostjo prinesel veselo razpoloženje med zbrane živali. Vse hkrati so pritr-dile:

»Res je to, res je to!«

Janče je od začudenja odrevenel. Še nikoli ni slišal govoriti živali, nocoj pa razume njih govorico!

»Pridi bliže, prijatelj,« se je prijazno nasmehnila kraljica Noč in dvignila roko.

Janče je z veliko spoštljivostjo stopil pred čudežno bitje.

»Jaz sem vsepovsod, zato vem in vidim vse,« je nadaljevala kraljica Noč. »Ti si marljiv, pogumen otrok, ljubiš svojo mamico; zato ti podarim zaklad v spomin na moj letošnji god. Tam je, odkoplji in vzemi si ga!«

In je pri tem pokazala z roko kraj sebe ob studencu.

Janče je ves ginjen poljubil kraljici roko.

»Vidiš, vidiš, ti nisem pravil? Hehehe,« se je priklanjal škrateljček. »Zdaj pa brž na delo, pomagaj ti bom.«

In pričela sta grebsti ob studencu in sta grebla toliko časa, da sta se — čudo božje — dokopala do vreče s samim suhim zlatom.

In potem — potem?

Ne ve se, kako je bilo, ker to se je zgodilo davno, davno...

Po vsej priliki se je moral na tistem mestu ob studencu dvigati mogočen grad, last Gričarjevega Jančeta, ki ga je bil kresni škrateljček pripeljal do bogastva in blagostanja.

O tem pričajo razvaline, ki stoje v dolini med gozdovi.

Na kresni večer pa se oglašajo začrnelega zidovja sova s svojim zateglim skovikanjem.

Ivan Albrecht

Basen

*Modro stari hrast raz goro
po dolini se ozira:*

*„Lep je svet, a bil bi lepši,
ko bi ne poznal prepira.“*

*Tik ob hrastu mlada breza
milo prosi korenjaka:*

*„Pusti malo me na sonce,
da ti v rasti bom enaka!“*

Jezno hrast krošnjó zamaje:

„Glejte, glejte to pritliko!

*Tiho! Hrasti, a ne breze
smo na svetu za veliko!“*

*Onkraj plota v grmu brina
sama v sebi premišljuje:*

*„Bo le res, da najbolj davi,
kdor najbolj sladko modruje.“*